

Amalgamarbeten under graviditet är inte ofarliga

Carl-Johan Göthe och medarbetare [1] tycker att Socialstyrelsens rekommendation att undvika amalgamarbeten hos gravida verkar omotiverad på grund av att det saknas belägg för amalgamfyllningars farlighet. Men det beror väl snarast på att Socialstyrelsen kryper som katten kring het gröt och blundar för kasuistiska erfarenheter.

Vid urborrninng av amalgam ökar kvicksilverhalten flerfaldigt i blodet. Kviksilver passerar över placenta och deponeras i fostret, bl a i lever, tymus, sköldkörtel och hjärna [2]. Råttor och primater som exponerats för kvicksilverånga prenatalt visar försvårad inlärning och sämre anpassningsförmåga [3, 4]. »Man måste fråga sig hur stor del av utvecklingsstörda barn i Sverige som kan vara orsakade av kvicksilverexponering från amalgam», skrev Maths Berlin i sin rapport till Forskningsrådsnämnden nyligen. Han citerade en holländsk studie [5], som visade en överrisk att få mentalt utvecklingsstörda barn på 8,7 gånger för mödrar som exponerats för kvicksilver under sista halvan av graviditeten.

Exponering i tidig graviditet är sannolikt också väl så riskabel. I ett brev till Socialstyrelsen (dnr 106-506/85) anmälde en kvinna misstankar om amalgam som orsak till anencefali. Dagboksanteckningar visade att hon behandlats hos tandläkare den 14:e, 19:e och 21:a dagen efter befruktningen, utgående från att denna ägde rum 14 da-

gar efter senaste menstruationens första dag. Hon hade bl a låtit ersätta en stor amalgamfyllning i en oxeltand med en ny. Den tidpunkt då hjärnans utveckling påbörjas, inträffar omkring den 20:e dagen efter befruktningen. Både ett år tidigare och två år senare födde kvinnan en normal flicka.

Borde inte Socialstyrelsen ersätta rekommendationen om amalgamarbeten under graviditet med en kraftig varning?

Fredrik Berglund
professor, Sollentuna
Bengt Fredricsson
docent, Bromma

Referenser

1. Göthe CJ, Nilsson CG, Molin C. Ovetenskapligt hävda att amalgam bör undvikas av gravida. *Läkartidningen* 1998; 95: 3026.
2. Khayat A, Dencker L. Fetal uptake and distribution of metallic mercury vapor in the mouse: influence of ethanol and aminotriazole. *Biological Research in Pregnancy* 1982; 2: 38-46.
3. Fredriksson A, Dahlgren L, Danielsson B, Eriksson P, Dencker L, Archer T. Behavioural effects of neonatal metallic mercury exposure in rats. *Toxicology* 1992; 74: 151-60.
4. Newland MC, Warfvinge K, Berlin M. Behavioural consequences of in utero exposure to mercury vapor: alternations in lever-press durations and learning in squirrel monkeys. *Toxicol Appl Pharmacol* 1996; 139: 374-86.
5. Roeleveld N, Zielhuis GA, Gabreëls F. Mental retardation and parental occupation: a study on the applicability of job exposure matrices. *British Journal of Industrial Medicine* 1993; 50: 9445-54.

Fortsatta studier kommer dock att ske på uppdrag av Socialstyrelsen för att ytterligare belysa kvicksilverexponering från dentalt amalgam hos gravida.

Socialstyrelsens rekommendation att undvika amalgamarbeten på gravida kvinnor bygger på den försiktighetsprincip som gällt i många år att under graviditet avstå från ingrepp och behandlingar som inte är nödvändiga. Något underlag för att utfärda en kraftig varning finns inte.

Per G Swartling
medicinalråd,
Socialstyrelsen

Fler kvinnor ställer säkert upp

Torbjörn Andersson undrar i en insändare (i *Läkartidningen* 28-29/98) över val av granskare till artiklar i *Läkartidningen*. Han hade observerat att bland 165 granskare fanns 154 män och 11 kvinnor. Vi i Kvinnliga läkares förening, KLF, har också i brev till chefredaktören påpekat snedfördelningen och glädjer oss åt att även en annan läsare bemödat sig om att reagera med penan.

Hedersuppdrag

Vi vill även lugna redaktionen, som hoppas att föreslagna kvinnor kommer att åta sig detta uppdrag, med att kvinnors obetalda arbetstid per vecka är mer än de flesta mäns (dokumenterat i *Kvinnomaktutredningen*), och kvinnor är alltså vana att arbeta mycket och ideellt. En och annan läsning för *Läkartidningen* hinns nog med och skulle ses som ett hedersuppdrag.

Vi hoppas att specialitetsföreningarna märker sitt ansvar i denna fråga och hjälper *Läkartidningen* att inom några år ha en jämn fördelning.

För KLFs styrelse
Christina Berntsson
ordförande,
Stockholm

Kommentar

Den citerade holländska studien, som visade en överrisk för att få mentalt utvecklingsstörda barn efter exponering för kvicksilver under graviditeten, gäller mödrar som exponerats i yrket. Exponeringen för kvicksilver hos människor med dentalt amalgam och utan yrkesexposition ligger avsevärt lägre i genomsnitt i jämförelse med arbetare inom kvicksilverindustrin. En studie från yrkesmedicinska kliniken i Göteborg 1996, »Kvicksilver i blod hos gravida kvinnor i Västsverige» visade att genomsnittsexponeringen för kvicksilver är låg hos gravida i Västsverige.

Max 400 ord i korrespondensspalten!

Till »korrespondens» välkomnas korta inlägg (högst 400 ord – vilket motsvarar 2 700 tecken plus högst fem referenser), i två exemplar och med dubbelt radavstånd.

Eftersom korrespondensspaltarna är ett mått på läsarnas intresse för tidningen vill vi även fortsättningsvis värna om denna avdelning, som har högt läsvärde. Genom att varje insändarskribent fattar sig kort kan vi bereda plats för fler och publicera snabbare.

Redaktionen förbehåller sig rätten att rubricera och förkorta inlägg. För att påskynda publiceringen sänds normalt inget korrektur till författaren. Ange dock alltid titel, adress och telefonnummer där vi kan nå skribenten. Kontakta redaktionen innan manus sänds med e-post.